WYDANIE WIECZORNE.

„GŁOS NARODU" | Wychodzi dwa razy dziennie. | Cena 4 halerze. | Wychodzi dwa razy dziennie. | „GŁOS NARODU"

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12-ej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. a0 w innych państwach: kwartalnie kor. 12, Za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaci się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JOZEFA BOGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu z odnoszeniem do domu 1 koronę.

Numer połudn. 10 ha wieczorny 4 hal Listy pieniężne przek.azy na prenumeratę i inseraty. franco do Administracji „Głosu Narodu". Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyj przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchji i w państwie niemieckiem — Reklamacje nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisy Redakcya nie zwraca. Adres Red.: Ul. św Krzyża l. 7. Adres tel. „Głosu Narodu" Kraków, Tel. Nr. 190.

Nr 567. | Kraków, piątek 13 grudnia 1907 r. | ROK XV.

KRONIKA.

PRECZ Z TOWAREM PRUSKIM!
KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAN!

Kraków 12 grudnia.

— **Nabożeństwo.** W kościele Bożego Ciała na Kazimierzu, w niedzielę nabożeństwo Bractwa„ Pięciu Ran Pana Jezusa".

— **Ze Stowarzyszenia nauczycielek.** W dalszym ciągu złożyli na cele loterji fantowej po 20 kor. X. biskup A. Nowak, hr. Ponińska, L. Lazar, Fr. Macharski; 15 kor. X. prałat W. Chotkowski; po 10 kor. P. P. Urszulanki, L. Wiśniewska, A Zakrzewska, hr. J. Brzozowski, dr. Buzdygan, A Jawornicka, M. Różankowska, N. N. na ręce p. Meyerowej; 8 kor. prof. Creizenachowa; 6 kor. X. rektor Krzepiński; po 5 kor. Z. Zajączkowska, B. Sadowska; 3 kor. L. Czerwińska; po 2 kor. M. Bandówna, W. Kopcińska; 1 kor. S. Tokarzewska,

— **Z Towarzystwa muzycznego** Zapowiedziane na 25 listopada b. r. „Requiem" Verdi'ego opudziło w muzykalnych kołach Krakowa zainteresowanie, którego miarą może być zarówno ilość sprzedanych biletów, jakoteż liczne do Dyrekcji Towarzystwa Muzycznego nadchodzące zapytania o powód odłożenia koncertu. Wobec tego Wydział Towarzystwa uznaje za stosowne sprawę tę publicznie wyjaśnić.

Wykonanie „Requiem" Verdi'ego było przygotowane bardzo starannie. Pragnąc, aby pod każdym względem odpowiadało wielkiej muzycznej wartości dzieła, wydział Tow. Muzycznego nie cofnął się przed znacznym stosunkowo kosztem, jaki stanowiłoby honorarjum kwartetu, który znany za granicą jako kwartet oratoryjny ma w swoim repertuarze także „Requiem" Verdi'ego. — Kwartet ten zaangażowany za pośrednictwem jednej z największych agencyj koncertowych, przybył istotnie do Krakowa, lecz podczas próby odbytej na dwa dni przed terminem koncertu, okazało się, że nie dosięga on tej miary artystycznej, jaką przykłada do tego rodzaju produkcyi zarówno Wydział Towarzystwa Muzycznego jak i publiczność krakowska.

Wskutek tego wydział Tow. Muzycznego postanowił do wykonania ustępów solowych „Requiem" Verdi'ego pozyskać inny kwartet złożony z sił polskich. Termin tego koncertu będzie w najbliższym czasie podany do publicznej wiadomości.

— **Z Czytelni Polsk. Związku Niewiast katol.** W Pałacu Spiskim odbędzie się dn. 14-go w sobotę o godz. 4-ej zebranie tyczące się obecnych stosunków pod zaborem pruskim. Wstępne słowo wypowie ks. prałat dr. Władysław Chotkowski, poczem nastąpi dyskusja nad wnioskami jakich środków tak moralnych jak i ekonomicznych mają użyć kobiety do samoobrony przeciw temu pogwałceniu praw ludzkich. Wstęp dla członków i gości bezpłatny

— **Powrotna fala.** Minsterstwo handlu zwróciło się w osobnym reskrypcie do Okręgowego Urzędu pośrednictwa pracy w Krakowie, w którym zaznacza, że na podstawie całkiem wiarogodnych wiadomości, bardzo znaczna liczba emigrantów niebawem powróci ze Stanów Zjednoczonych do ojczyzny. Jakkolwiek wielka część rozporządza pewnemi oszczędnościomi, to jednak nie ulega wątpliwości, że nie małą będzie także i cyfra tych, którzy wracają bez wszelkich środków utrzymania.

Kraków z powodu swego położenia geograficznego odczuje prawdopodobnie w pierwszej linii skutki tego masowego powrotu wychodźców wracających trzema głównymi szlakami na Bogumin, Bodenbach i Oświęcim. Ponieważ w tym wypadku powołane są do działania przedewszystkiem publiczne urzędy pośrednictwa pracy, przeto Ministerstwo Handlu poleciło wszystkim ze sprawą tą stykającym się czynnikom, aby ewentualnie porozumiały się w tym względzie z krakowskim Urzędem pośrednictwa pracy celem wspólnego i jednolitego polecenia do Izb handlowych i przemysłowych, tudzież do znaczniejszych związków przemysłowych.

Stosownie do tego Urząd pośrednictwa pracy zwraca za naszem pośrednictwem uwagę sfer interesowanch na treść powyższego reskryptu Ministerstwa Handlu. Dodać jednak należy, że poruszoną w reskrypcie Ministerstwa Handlu kwestyę będzie można dokładnie ocenić dopiero w dniach najbliższych po silniejszym napływie naszych wychodźców.

* * *

Według informacyi zebranych przez naczelnika tutejszego urzędu pośrednictwa pracy Dr.a Kumanieckiego przejechało przez Bogumin od 30 listopada do 8 grudnia 11.300 emigrantów ze Stanów Zjednoczonych. Wogóle jednak jedzie jeszcze niewielu emigrantów galicyjskich, lecz przeważnie Słowacy i Chorwaci i tak np. w niedzielę 8 bm. przybyły do Bogumina dwa transporty po 640 i 470 emigrantów ,wśród których było zaledwie kilku z Galicyi. Na dnie następne od 9 do dnia dzisiejszego było zapowiedzianych 7.000 emigrantów, jutro zaś to jest 13 bm ma przybyć o godzinie 2 po południu z Bremy około 2.000 wychodźców. Prawie wszyscy wiozą ze sobą pieniądze. Panuje powszechnie wśród wracających przekonanie, że zastój ekonomiczny w Ameryce i stąd powstały brak pracy zostały wywołane zbliżającymi się wyborami prezydenta Stanów Zjednoczonych. Wracający spodziewają się, że będą mogli za kilka tygodni znów jechać do Ameryki.

* * *

Rząd pruski zamierza w najbliższej przyszłości upoważnić urzędy pośrednictwa pracy berlińskiej „Feldarbeiter-Centralstelle" wzdłuż granicy rosyjskiej i austryackiej do zatrzymania papierów osobistych wszystkich robotników zagranicznych idących do Niemiec na zarobek. W miejsce tego będą wydawane t. zw. „Inlandslegitimationsscheine", w których będzie także wyraźnie wypisane nazwisko tego pracodawcy, do którego robotnik się udaje. Jeżeliby potem robotnik znalazł się u innego pracodawcy, władze będą miały prawo go wydalić. Te ostre postanowienia tłumaczy rząd częstem łamaniem kontraktów przez zagranicznych robotników.

— **Kurs dla ukwalifikowanych komisarzy targowych** rozpocznie się w zakł powszechnym dla bud. środ. spoż. w Krakowie w dniu 2 stycznia 1908 r. Kurs trwać będzie 4 miesiące a obejmować naukę o środkach spożywczych wogóle, w szczególności o roślinnych środkach spożywczych i używkowych ze szczególnem uwzględnieniem grzybów jadalnych, roślin trujących i ziół używanych jako środki ludowe; nadto oględziny bydła, mięsa, drobiu, dziczyzny, ryb, naukę o miarach i wagach oraz wiadomości o organizacyi władz i ustawodawstwie z dziedziny administracyi i policyi środków powyższych.

Wykłady odnośne oraz prowadzenie ćwiczeń praktycznych z niemi złączonych objęli urzędnicy Zakładu i weterynarz urzędowy. Kandydatów na kurs w liczbie 8 zgłosiły Magistraty 7 miast ponadto zgłosiło się na kurs kilku kandydatów prywatnych niedopełniając jednak liczby 15, którą ustanowił Zakład jako najwyższą dla ilości kandydatów, którą kurs może obejmować.

Magistraty miast, które dotychczas nie zgłosiły swoich kandydatów na kursa uczynić to zamierzają, winny—jak również kandydaci prywatni — wnosić podania do Zakładu o przyjęcie najdalej do 24 bm., a do podań dołączyć koniecznie alegata.

— **Sprawy miejskie.** Sekcja ekonomiczna Rady miasta odbyła w środę dn. 11 grudnia posiedzenie pod przewodnictwem Radcy miejskiego p. Beringera, w obecności całego Prezydyum miasta. Sekcya uchwaliła kredyt dodatkowy na węgiel za rok 1907. Dalej zgodziła się Sekcya na sprzedaż skrawka gruntu miejskiego dla p. Berwalda do linii regulacyjnej ulicy Długiej i Szlak. Sekcya przyznała następnie kredyt dodatkowy w kwocie 500 kor. na utrzymanie budynku teatru miejskiego. Wreszcie Sekcya uchwaliła, aby z powodu podwyższenia kosztów robocizny i materyałów opałowych przedstawić Radzie miasta wniosek o podwyższenie opłaty dotychczasowej za wywóz nieczystości kloacznych.

— **Wiec w sprawie obrony kresów** odbędzie się dnia 15 b. m. w niedzielę o godzinie 4 popołudniu w sali Rady miejskiej staraniem Komitetu i Macierzy śląskiej. — Bliższe szczegóły podane zostaną później.

MORDERSTWO. Przed laty sąd krakowski podał do łaski ces. Andrzeja Kurka i uzyskał dla niego zamianę kary śmierci na dożywotne więzienie w Wiśniczu. Tymi dniami Kurek ten, korzystając z niedbalstwa służby wiśnickiej uciekł z więzienia, dotarł do Kęt i zamordował tam karczmarza Komora, jego żonę i dziewczynę, posługującą w karczmie, a zrabowawszy pieniądze, zbiegł do Węgier.

— **Wyrok śmierci.** Nasz korespondent nowosądecki donosi nam: Rozprawa przed trybunałem tutejszym przeciw Michałowi Prusakowi, gospodarzowi z Rożnowa, oskarżonemu o zamordowanie swej teściowej Heleny Grec-

kiej, zakończyła się onegdaj. Sędziowie przysięgli 9 głosami potwierdzili pytanie w kierunku winy oskarżonego, na podstawie którego werdyktu trybunał skazał Prusaka na karę śmierci przez powieszenie. Obrońca oskarżonego zgłosił zażalenie nieważności.

— **Przeciw projektowi wywłaszczenia.** Wczoraj wieczorem odbył się w sali podgórskiego Sokoła wiec w sprawie protestu przeciw projektowanym pruskim ustawom antypolskim. Przewodniczyli: burmistrz p. Marjewski i ks. kan. Gruszecki. Przemawiali na temat bojkotu ekonomicznego, dr. Krajewski, robotnik Oplustil, dr. Bobrowski, p. Piotrowski imieniem tow. „Ethos“. Wiec uchwalił rezolucję za zamykaniem szynków w niedzielę i za zorganizowaniem bojkotu towarów pruskich. Wiec odbył się w spokoju i był wspaniałym objawem jednomyślności wszystkich stanów i stronnictw.

— **Kasprowicz profesorem Uniwersytetu.** Dzienniki lwowskie donoszą. że Jan Kasprowicz powołany zostanie w najbliższym czasie na mającą się utworzyć na wydziale filozoficznym uniwersytetu lwowskiego katedrę literatury porównawczej. Czytelnia akademicka lwow. postanowiła wysłać niezwł. deputacyę do rektora Dembińskiego i dziekana dra Kallenbacha, któraby dała wyraz zadowoleniu młodzieży i złożyła podziękowanie za to postanowienie, tak bardzo odpowiadające potrzebom życia umysłowego lwowskiej wszechnicy.

Kasprowicz nie byłby pierwszym poetą, wykładającym literaturę na uniwersytecie. Mickiewicz w College de France, Vrchlicki na wszechnicy praskiej, a Brodziński na warszawskiej stanowią precedens bardzo korzystny dla nominacyi Kasprowicza. Uniwersytet lwowski otrzymałby w Kasprowiczu wykwintnego znawcę literatur obcych, zwłaszcza helleńskiej, angielskiej i skandynawskiej. Wiele arcydzieł obcych przyswoił już językowi polskiemu. Jego tłómaczenia Ajchylosa, Szekspira i ostatnie Shelley'a uchodzą za jedne z najlepszych w polskiem piśmiennictwie. Kasprowicz nadto ogłosił wiele prac krytycznych i studyów literackich. Powołanie Kasprowicza na katedrę będzie uznaniem wybitnej wiedzy poety, a zarazem i zaszczytem dla uniwersytetu.

— **Tragedja miłosna.** W tych dniach znaleziono w lesie obok Korneuburgu szkielet mężczyzny ubranego w kostjum turysty. Śledztwo wykryło że człowiek ten popełnił na tem miejscu samabójstwo wystrzałem rewolweru, zaś dalsze dochodzenia wykazały, że samobójca jest identycznym z Rudolfem Eislerem starszym rachmistrzem urzędu pocztowych Kas oszczędności w Wiedniu, który przed rokiem zastrzelił pannę Otylję Frohner z powodu, że ta nie chciała wyjść za niego za mąż, następnie uciekł i prawdo podobnie wkrótce po tem zastrzelił się w lesie.

— **Rusini a wywłaszczenie w Prusiech.** Prezes klubu ruskiego pos. Romańczuk i wiceprezes pos. Wasilko pojawili się wczoraj u prezesa Koła polskiego pos. Głąbinskiego i oświadczyli imieniem klubu ruskiego, że nie solidaryzują się z tem co pos. Lewicki w „Neue fr. Presse“ napisał w sprawie protestów przeciw gwałtom pruskim. Potępiają oni wystąpienie pos. Lewickiego i wyrażają w tej sprawie Kołu polskiemu sympatję.

Z sali sądowej.

Żydowskie zbiegowisko. — Oszust hotelowy.

Dnia 9 listopada b. r. około godziny 4 po południu powstało na Kaźmierzu zbiegowisko około 400 żydów, którzy okazywali niezadowolenie z powodu, że przy ulicy Jakóba postawiono posterunek policyjny, w celu zapobieżenia kradzieży materjałów z miejskiej realności. Pełniący tam służbę policyjną żołnierz policyjny Andrzej Koim wzywał tłum do rozejścia się, atoli bez skutku. Gdy następnie z pomocą przybył mu konny policjant Jan Kiecza, pomimo że obaj wzywali tłum do rozejścia, nikt ich jednak nie usłuchał, a do najoporniejszych należał 30-letni Bernard Kronengold, cholewkarz, który wprost oświadczył policjantom, że mu nic nie mają do rozkazywania, że on może stać gdzie chce i jak długo mu się podoba. Nadto Kronengold krzyczał do Kieczy: „Was will der verfluchte Goj von mir“. W skutek tego Kiecza przyaresztował Kronengolda i oddał go w ręce Koima, który z nim ruszył do urzędu. Tymczasem tłum obrzucał Kieczę kamieniami, tak, że koń się pod nim spłoszył i począł go unosić, a tłum ścigał Kieczę i atakował go kamieniami. Kieczowi jednak udało się zeskoczyć z konia i przytrzymać 15 letn. Ekiwę Dattnera, cholewkarza i kiedy jedną ręką przytrzymując Dattnera drugą konia trzymał, tłum obsypywał go kamieniami, postępując za nim aż do ulicy Stradomskiej, gdzie dopiero przybył z pomocą policjant N. Grelów, który Dattnera odebrał. Kiedy mimo wezwania do rozejścia tłum nie usłuchał, Grelów w ul. św. Idziego przyaresztował 16 letniego Samuela Stiera, który według zeznania policjantów w tłumie krzyczał i rzucał na Kieczę kamieniami.

Wobec tych faktów Kronengold, Ekiwa Dattner i Samuel Stier stawali dziś przed trybunałem orzekającym pod przewodnictwem radcy A. Raczyńskiego, oskarżeni, Stier o zbrodnię gwałtu publicznego, Kronengold o przekroczenie z § 312 — a nadto wszyscy trzej o występek zbiegowiska. — Po przeprowadzonej rozprawie trybunał uwolnił Stiera od zbrodni gwałtu publicznego i skazał go za zbiegowisko na 3 dni, Dattnera na 5 dni aresztu, zaś Kronengolda na 14 dni ścisłego aresztu. Stier od 9 listopada aż do dn. rozprawy pozostawał w areszcie śledczym. Oskarżenie wnosił zastępca prokuratora dr. Rychlik.

Przed tymże trybunałem toczyła się rozprawa karna przeciw 29 lat liczącemu Zdzisławowi Popowiczowi, bez zajęcia, oskarżonemu o zbrodnię kradzieży i przekroczenie oszustwa. Popowicz zamieszkał 19 listopada w hotelu pod „Różą“ zameldował się jako Michał Rudziński, komisarz inspekcji leśnej ze Lwowa przespał, nie zapłaciwszy wyszedł i nie wrócił. Następnie przez cztery dni zamieszkał w hotelu „Krakowskim“ jako Stefan Rieger, urzędnik Banku krajowego, skąd tak samo nie zapłaciwszy wyniósł się potajemnie. Wreszcie zaszedł 26 listopada do hotelu „Centralnego“ gdzie zameldował się jako Stefan Krokowski, i znowu nie zapłaciwszy wyniósł się zostawiając palto zimowe, które jak następnie zbadano, skradł księgarzowi na dworcu p. Stefanowi Kawce ze sali restauracyjnej. Prócz tych czynów Popowicz jadał po restauracjach i mleczarniach nie płacił i zawsze chyłkiem się wynosił. Wobec tych faktów trybunał uznał Popowicza winnym zarzuconych mu czynów i skazał go na 2 miesiące ciężkiego więzienia.

Telegramy.

Z RADY PAŃSTWA.

WIEDEŃ. W Izbie posłów zgłosili wnioski: poseł Onyszkiewicz w sprawie zaprowadzenia IV. klasy na kolejach państwowych i ks Szponder o włączeniu miasta Jaworzna do trzeciej klasy dodatku aktywalnego dla urzędników.

Interpelacyę zgłosili między innymi poseł Wójcik do min. spraw wewn. w sprawie nieważnych wyborów w gminie Rudawa (Chrzanów).

Nastąpiły dalsze obrady nad ugodą.

Poseł Luksch oświadcza, że głosować będzie przeciw ugodzie, albowiem nie reguluje ona agrarnych interesów Austryi. Mowca podnosi, że właściwie pertraktacye co do ugody toczyć się powinny nie między rządami, lecz między parlamentami.

WIEDEŃ. W Izbie posłów po pos. Luchsie zabrał głos pos. Battaglia, który omawiał działalność państwa na polu gospodarczo politycznem. Mowca jest przeciwnikiem sztucznego rozwoju przemysłu, jednakże jest obowiązkiem państwa ochraniać gospodarstwo przed szkodami i pomagać przemysłowi w rozwoju. Na polu polityki gospodarczej nawet Rosya pod wielu względami może wam służyć za przykład. (Słuchajcie! Słuchajcie!) Państwo austryackie od wielu lat przypatruje się spokojnie eksploatacyi nafty odbywającej się w sposób okropny.

Z KOMISYI KONSTYTUCYJNEJ.

WIEDEŃ. Komisya konstytucyjna za inicyatywą posła Pernerstorfera uchwaliła wnieść w Izbie podpisany przez wszystkich członków komisyi wniosek o przeprowadzenie obrad nad rozporządzeniami, wydanemi na podstawie § 14. Wniosek został następnie przydzielony komisyi do zbadania i wypracowania referatu dla Izby. Wniosek zgłoszony będzie w Izbie na jednem z najbliższych posiedzeń za pośrednictwem posła Skedla.

BIERNY OPÓR POCZTOWY.

WIEDEŃ. Jedna z lokalnych korespondencyi donosi, że od dzisiaj 6 godziny rano, rozpoczął się w Wiedniu i Austryi Dolnej bierny opór na poczcie.

WILHELM MÓWI!

LONDYN. Przy odjeździe ze stacyi Charing Cross, rzekł cesarz niemiecki do lorda majora Londynu: Pragnę w ręce pańskie złożyć wyraz wielkiego zadowolenia, jakie odczuwam z powodu przyjęcia urządzonego dla mnie w Guldhal a zarazem wyrazić obywatelom Londynu moją radość z powodu wspaniałego przyjęcia, jakie zgotowali przy tej sposobności mnie i cesarzowej.

W odpowiedzi na zapytanie, lord majora, dodał cesarz: Stan mego zdrowia polepszył się, a wizyta w Londynie sprawiła mi wielką radość.

BRAK ROBOTY W KANADZIE.

OTTAWA (Kanada). Rząd polecił telegraficznie swoim przedstawicielom w Europie, aby ostrzegli przed zachęcaniem do emigracyi do Kanady podczas zimy.

KURSA WIEDENSKIE.

Wiedeń, dnia 12. XII. 1907.

	k.	h.		k.	h.
Akc. au. Z. kred.	636	25	Gal. karp. Tow. naft.	547	—
Węg. zakł. kred.	753	—	Oblig. węg. indemiz.	93	25
Anglobanku	292	50	Renta majowa	96	55
Unionbanku	533	50	Austr. renta kor.	96	95
Länderbanku	410	—	Węg. „ „	93	85
Bankvereinu	519	—	56 l. listy t. kr. ziem.	94	—
Bodenkredit	999	—	4% „ Banku h.	94	—
Gal. Banku hipot.	—	—	4½% „ „ „	99	85
Kolei państwow.	668	50	5% „ „ „	110	—
„ południ.	151	—	4% „ „ kraj.	94	25
„ Elbethal	422	—	4½% „ „ „	100	—
„ Północnej	5230	—	4% Gal. Obl. prop.	98	—
„ Czerniow.	552	—	4% Gal. poż. k. z 1893	95	35
Alpiny	587	—	4% Poż. m. Lwowa	94	40
Rima Muranyi	521	25	Losy tureckie	181	50
Prask. Tow. żelaz.	2387	—	Marki	117	82
Fabryka broni	455	—	Ruble	252	75
Tureckie tytun.	403	—	Rosyjskie pap.	89	05

Wydawca i redaktor odpowiedzialny dr. Antoni Beaupre. W drukarni „Głosu Narodu“ pod zarządem Stanisława Tomaszewskiego.